

Nieuwsbrief Leren - Boekbespreking Lieven Coppens

Eerder verschenen op <http://boeketje-onderwijs.skynetblogs.be>

Auteur(s): Lidy Ahlers & Karin van de Mortel
Titel: Begrijpend lezen.
 Een doorgaande lijn van groep 1 tot en met 8.
Uitgeverij: CPS
Plaats: Amersfoort
Jaar: 2009
Pagina's: 104
ISBN-13: 978-90-6508-617-4

Begrijpend lezen. Een doorgaande lijn van groep 1 tot en met 8 is het vijfde deel uit de reeks *Doorgaande leeslijn 3-13 jarigen* van het Nederlandse CPS. Het is ook nu weer gebaseerd op recente wetenschappelijke inzichten. Dit boekje moest deze reeks vervolledigen. Aangezien het doel van lezen altijd informatieoverdracht is. Of zoals de Nederlandse hoogleraar Frits de Lange het ooit liet optekenen:

Goed kunnen lezen vereist de bereidheid om eindeloos te willen interpreteren.

In het eerste hoofdstuk zetten de auteurs enkele feiten en meningen over leesonderwijs tegenover elkaar. Dit deden ze ook in het tweede, derde en vierde deel. Ik geef een voorproefje (blz.12 & 13):

Feit over begrijpend-leesonderwijs	Mening over begrijpend-leesonderwijs
Begrijpend lezen is een complex vakgebied, waarbij het modelgedrag van de leerkracht, het directe instructiemodel, een kwalitatief goede instructie en metacognitie een belangrijke rol spelen.	Bij begrijpend lezen gaat het vooral om een tekst met vragen.
De leerkracht moet regelmatig kort instructie geven over begrijpend-leesstrategieën (Willingham, 2006/2007), met of zonder methode, en laat kinderen de strategieën vaak toepassen op verschillende soorten teksten.	Hoe vaak kinderen met begrijpend lezen bezig zijn, hangt af van de methode.
Net als bij aanvankelijk en voortgezet technisch lezen, is ook bij begrijpend lezen een goede instructie van de leerkracht cruciaal.	Een les begrijpend lezen is goed als de leerkracht de tekst voorleest, de vragen even doorneemt met de kinderen en hen vervolgens zelfstandig de vragen laat maken.

Stof tot nadenken dus.

In het tweede hoofdstuk geven de auteurs in het kort de inhoud van de vorige boekjes uit de reeks weer. Dit is nodig om dit deel over begrijpend lezen goed te begrijpen.

De verschillende leergebieden van het begrijpend lezen zijn aan de orde in het derde hoofdstuk. Het zijn de volgende:

- begrijpend luisteren;
- begrijpend lezen;
- studerend lezen, als onderdeel van begrijpend lezen.

De leerlijn voor *begrijpend luisteren* begint al in de tweede kleuterklas (groep 1) en loopt door tot in het zesde leerjaar (groep 8). Begrijpend luisteren moet je zien als een voorwaarde voor begrijpend lezen. Of zoals de auteurs het stellen (blz. 23):

Begrijpend luisteren is een voorwaarde voor begrijpend lezen. Onderwijs in begrijpend luisteren kunnen we dan ook zien als een vorm van pre-teaching voor begrijpend lezen.

Voorwaarden voor het *begrijpend luisteren* zijn de woordenschat en de achtergrondkennis van het kind. Hierin ligt een belangrijke taak voor de kleuterschool: zij moet de woordenschat van de aan haar toevertrouwde kleuters uitbreiden en er voor zorgen dat zij met voldoende achtergrondkennis (of zeggen

Nieuwsbrief Leren - Boekbespreking Lieven Coppens

Eerder verschenen op <http://boeketje-onderwijs.skynetblogs.be>

we beter *voorkennis*?) aan het *begrijpend lezen* beginnen. Dit *begrijpend luisteren* is een van de voorwaarden voor het *begrijpend lezen*. De andere voorwaarden zijn:

- technisch lezen;
- woordenschat en kennis van de wereld;
- kennis van teksten;
- leesstrategieën;
- leesplezier en leesmotivatie;
- mondelinge taal (spreken en luisteren).

De leerlijn voor dit *begrijpend lezen* start voor de leerlingen in het tweede leerjaar (groep 4) en loopt door tot in het zesde leerjaar (groep 8). Het *studerend lezen* is een onderdeel van het *begrijpend lezen*, dat uit drie aparte vaardigheden is opgebouwd:

- het begrijpen van de tekst;
- het onthouden van de tekst;
- het reproduceren van de juiste informatie uit de tekst.

Deze leerlijn is vooral aanwezig in het vijfde en zesde leerjaar (groepen 7 & 8). Belangrijk in dit derde hoofdstuk zijn zeker ook de verwijzingen naar de Nederlandse *Tussendoelen beginnende geletterdheid*, de stukjes over het belang van een goed aanbod onder de vorm van methodes, leesactiviteiten en leerlijnen en de stukken over de diagnostiek van de drie verschillende vaardigheden van het *begrijpend lezen*, de differentiatie en de instructie aan kinderen met problemen.

In de hoofdstukken vier en vijf kun je een aantal praktijkvoorbeelden bestuderen. In hoofdstuk vier brengen de auteurs de noodzakelijke leerkrachtvaardigheden onder de aandacht, in hoofdstuk vijf beschrijven ze een pilootproject in verband met *begrijpend lezen*.

In de hoofdstukken zes tot en met negen bespreken de auteurs de organisatie van het *begrijpend lees-*onderwijs. Ze staan onder andere stil bij de rol van de ouders.

In het tiende en laatste hoofdstuk zetten ze de conclusies van dit boek nog eens netjes op een rijtje.

Een aanrader voor iedereen die zich verdiept in het onderwijs van het *begrijpend lezen*.

[2011-06-25]